

Het is een eeuwenoud musicologisch gezelschapsspel te speuren naar autobiografische elementen in een muziekstuk, een spel dat meestal jammerlijk mislukt. Moet men al voorzichtig zijn met de autobiografische elementen in een roman, bij een abstract kunstwerk als een strijkkwartet of pianosonate is er per definitie geen beginnen aan. Of wel?

De Nederlands/Amerikaanse pianist en muziekpedagoog Willem Ibes heeft een heldhaftige poging gedaan om Beethovens 'onsterfelijke geliefde' te identificeren, nota bene door ontleiding van de pianosonate in A opus 101. Hij vindt er geen doekjes om: de onsterfelijke geliefde was zijns inziens Dorothea von Erdmann, Beethovens leerlinge en diegene aan wie de bovengenoemde sonate is opgedragen. Wij kennen de brief. Hij is op 6 en 7 juli 1812 geschreven, begint met de woorden 'Mein Engel, mein Alles, mein Ich' en eindigt met de verzuchting 'ewig dein ewig mein ewig uns'. Hij werd per postkoets van Wenen naar Karlsbad vervoerd. Maar aan wie hij was geadresseerd weten wij niet. Ibes heeft een sterk argument. Het moet,

zegt hij, Dorothea von Erdmann zijn geweest, die immers (volgens het lokale politieregister) van eind juni tot eind juli 1812 in hotel Der Baron te Karlsbad logeerde. En verzuchtte Beethoven niet in zijn dagboek 'Dat met T moet ik geheel en al aan God overlaten'? De T van Thea. Van wie anders? Misschien was het echter de T van Toni, voluit gezegd Antonie Brentano, een andere vrouw in Beethovens leven, die in die periode eveneens in Karlsbad verkeerde. Zij is de favoriete kandidate van de Beethovenvorser Harry Goldschmidt, die zelfs een kind heeft opgespoord, de kleine Karl Joseph, dat Beethoven bij haar heeft gehad. Dat zegt niets, meent Ibes. Hij is in de partituur van de pianosonate opus 101 gedoken en beluistert daarin (de argumenten zijn voor een leek niet gemakkelijk te volgen) de verzuchting 'DOROooTHEeA, DOROooTHEeA, DOROooTHEeA'. Waarom niet? Er zijn musicologen die menen dat Bach zijn gehele oeuvre in geheimschrift heeft geschreven. Dus waarom zou Beethoven niet op een vergelijkbare wijze indruk op zijn onsterfelijke geliefde hebben proberen te maken? Willem Ibes rondde

zijn studie af door de betreffende sonate op de cd te zetten. Nee, het valt nog steeds niet mee om daarin de naam 'Dorothea' te beluisteren. Wel is Ibes een excellente pianist, daar is geen twijfel aan. MvA

*Cd: Beethoven,
sonate opus 101,
aangevuld met
werken van anderen.*

*Willem Ibes, piano.
Uitgave in
particulier beheer,
verkrijgbaar bij*

*de boekhandel van de
St John's University
te Collegeville, MN,
Verenigde Staten.
www.collegestore.com*